

15. 10. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Evropský příkaz k obstavení účtů. Je přijatá úprava cestou správným směrem?

Po dlouhých diskuzích přijal Evropský parlament na svém posledním zasedání sedmého legislativního období nařízení zavádějící evropský příkaz k obstavení účtu, které bylo následně schváleno Radou a dne 27. června 2014 zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie pod číslem č. 655/2014 (dále jen „Nařízení“). Byť toto nařízení vstoupí v účinnost až 18. ledna 2017, je vhodné shrnout základní principy a problematické pasáže tohoto nového institutu již nyní.

Důvodem pro zavedení evropského příkazu k obstavení účtu byl dle vyjádření Evropské Komise fakt, že „evropské podniky přicházejí každý rok přibližně o 2,6 % svého obratu v důsledku nedobytných pohledávek. Většinou jde o malé a střední podniky. Až 600 milionů EUR pohledávek ročně se zbytečně odepisuje, protože podniky považují právní spory v zahraničí za příliš obtížné, nákladné a složité.“[1]

Kdy lze nařízení použít

Nařízení nemá za cíl pomáhat pouze podnikům, lze jej obecně použít na jakékoli peněžité pohledávky v občanských a obchodních věcech, které obsahují tzv. přeshraniční prvek (viz níže) a nejsou předmětem výjimky stanovené článkem č. 2 Nařízení. Tato výjimka vylučuje z aplikace například majetková práva vyplývající z manželského vztahu, závěti a dědění, pohledávky dlužníka, vůči němuž bylo zahájeno insolvenční řízení, likvidace či rozhodčí řízení.

Jak bylo zmíněno výše, aby mohl věřitel využít evropského příkazu, je třeba, aby se nejednalo o ryze vnitrostátní případ, kdy se věřitel a postihovaný bankovní účet nacházejí na území jednoho členského státu, nýbrž aby byl přítomen přeshraniční prvek. Přeshraniční prvek je přítomen v případě, kdy je bankovní účet veden v jiném členském státě, než ve kterém má věřitel bydliště nebo je-li bankovní účet veden v jiném členském státě, než v členském státě soudu, u něhož byl podán návrh na vydání příkazu k obstavení účtu.

Pokud věřitelova pohledávka splňuje výše uvedené podmínky, pak je věřitel oprávněn žádat o vydání příkazu k obstavení účtu ve třech fázích:

- ještě před tím, než vůbec podá proti dlužníkovi podnět k zahájení řízení ve věci samé,
- v jakékoli fázi během řízení ve věci samé až do vydání rozhodnutí nebo schválení či uzavření smíru a
- poté co věřitel obdržel rozhodnutí, veřejnou listinu či uzavřel smír stanovující, že dlužník má uhradit věřitelovu pohledávku.

Podání návrhu

Věřitel podá návrh na vydání příkazu k obstavení účtu u příslušného soudu na formuláři, jehož formu určí Komise prováděcím aktem. Pokud věřitel ještě nezískal vykonatelné rozhodnutí, veřejnou listinu nebo neuzavřel soudní smír, je příslušným soud členského státu, který má rozhodovat ve věci samé, tedy soud příslušný dle nařízení Brusel I.

Rozdílně příslušnost Nařízení stanoví v případě, že je dlužníkem spotřebitel, který uzavřel s věřitelem smlouvu za účelem, jenž nelze považovat za výkon podnikatelské či profesionální činnosti dlužníka. Pak je k vydání příkazu příslušný soud členského státu, kde má dlužník bydliště. V případě, že věřitel má již exekuční titul, je příslušným soudem soud členského státu, který ho vydal.

Podmínky pro vydání příkazu k obstavení účtu

Příslušný soud nevydává příkaz k obstavení účtu automaticky, ale aplikuje tzv. test naléhavé potřeby tohoto opatření, jehož obsahem je zjištění, že existuje skutečné riziko, že bez takového opatření bude následně vymáhání pohledávky věřitele vůči dlužníkovi zmařeno či podstatně ztíženo. Za tímto účelem musí věřitel předložit dostatečné důkazy.

Jak uvádí preambule Nařízení, důkazy odůvodňující naléhavost se mohou týkat například postoje dlužníka k věřitelově pohledávce, jeho chování v předchozích sporech mezi stranami, předchozích úvěrů dlužníka či úkonů, které dlužník v souvislosti se svým majetkem v nedávné době provedl. Pouhé nezaplacení, zhoršující se ekonomická situace dlužníka nebo skutečnost, že dlužník má více věřitelů, by samy o sobě neměly být brány za dostatečné pro vydání příkazu k obstavení účtu. Soud k nim však může přihlídnout v rámci celkového posouzení rizika.

Dalším testem, který musí věřitel, jenž nemá exekuční titul splnit, je test pravděpodobnosti úspěchu v řízení ve věci samé. Zde musí věřitel soudu předložit dostatečné důkazy o tom, že má reálnou šanci ve sporu uspět.

Složení jistoty

Ochranné opatření ve prospěch dlužníka proti možnému zneužití příkazu k obstavení účtu představuje institut složení jistoty věřitelem před vydáním příkazu k obstavení účtu. Věřitel pak musí složit jistotu v takové výši, která by zajistila náhradu jakékoli škody vzniklé dlužníkovi v důsledku vydání příkazu.

Pouze ve výjimečných případech může soud od požadavku složení jistoty ustoupit, pokud se domnívá, že to vzhledem k okolnostem daného případu není nezbytné a vhodné. Preambule jako takový příklad uvádí pohledávky na výživné či mzdy, situaci kdy má věřitel obzvláště pádné důvody a nedisponuje dostatečnými prostředky, popřípadě situaci, kdy pohledávka je tak malého rozsahu, že není pravděpodobné, že by příkaz způsobil dlužníkovi jakoukoli škodu. Pokud již věřitel získal rozhodnutí ve věci samé, veřejnou listinu či uzavřel smír, není ani pak od složení jistoty vždy osvobozen. V případech, kdy se soud domnívá, že je to vzhledem k okolnostem daného případu nezbytné a vhodné, uloží složení jistoty i jemu.

Vydání příkazu soudem

Jestliže věřitel splní veškeré podmínky pro vydání příkazu k obstavení účtu, soud o jeho vydání popřípadě o vydání rozhodnutí o složení jistoty rozhodne do konce desátého pracovního dne ode dne podání popřípadě doplnění návrhu věřitelem. V případě, že věřitel již získal exekuční titul, rozhodne soud do konce pátého pracovního dne. Pokud soud vydává příkaz k obstavení účtu před zahájením řízení o věci samé, pak musí věřitel ještě do 30 dnů ode dne podání návrhu na vydání příkazu k obstavení nebo do 14 dnů od vydání příkazu k obstavení účtu podle toho, které datum je pozdější,

doložit soudu, že zahájil řízení ve věci samé. V opačném případě soud rozhodnutí o obstavení účtu zruší. V případě, že by soud zamítl vydat rozhodnutí o obstavení účtu, může věřitel do 30 dnů ode dne, kdy takové rozhodnutí bylo oznámeno věřiteli, podat opravný prostředek. Pokud dojde ke změně okolností, může věřitel svůj návrh na vydání příkazu k obstavení účtu kdykoli opakovat.

Řízení ex parte

Aby byl dosažen účel Nařízení, tedy aby nedošlo k rozptýlení finančních prostředků dlužníka, stanoví Nařízení, že dlužník se řízení o vydání příkazu k obstavení účtu neúčastní a je o něm informován až zpětně. Dlužník se tak může dostat do situace, kdy má obstaveny veškeré prostředky na svém účtu, aniž by o tom dopředu věděl. V takové situaci jejich uvolnění (i pouze částečné) může dosáhnout

- podáním návrhu na vyloučení finančních prostředků, které jsou z obstavení vyloučeny (pokud tak stanoví právo členského státu výkonu),
- poskytnutím jistoty nebo alternativního zajištění dle práva členského státu (např. ve formě bankovní záruky nebo hypotéky),
- podáním opravného prostředku proti příkazu k obstavení nebo proti výkonu příkazu k obstavení účtu, kdy možnost dosáhnout zrušení příkazu k obstavení účtu spočívá primárně na nedodržení podmínek pro vydání příkazu (např. nesplnění testu naléhavé potřeby, testu pravděpodobného úspěchu ve věci, uhrazení pohledávky, zamítnutí pohledávky, jejíž výkon se věřitel snažil zajistit soudním rozhodnutím, atd.).

Problematické aspekty

Ačkoli považuji za správné zvyšovat právní ochranu subjektů působících na společném trhu Evropské unie, vidím v přijatém nařízení několik problematických míst.

Právo opt-out

Prvním problematickým bodem je skutečnost, že se Nařízení neaplikuje na celou Evropskou unii. To však vychází z politického rozhodnutí, protože Velká Británie a Dánsko se rozhodly využít tzv. práva opt-out založeného Protokolem č. 21 a č. 22 připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU.

Cíl Nařízení je tedy tímto oslaben, protože se nelze domáhat obstavení účtů ve Velké Británii a Dánsku. Druhou stranou téže mince je fakt, že britští a dánští věřitelé nemohou využít tohoto institutu a žádat o vydání příkazu k obstavení účtu vedeného v jiném členském státě. Velká Británie a Dánsko se nicméně mohou kdykoli rozhodnout zapojit se do aplikace příkazu k obstavení účtu, takže tato situace není do budoucna neměnná.

Získání informací o bankovních účtech

Dalším slabým místem Nařízení je nutnost, aby v případě, že věřitel bude chtít podávat návrh na vydání příkazu k obstavení účtu před získáním exekučního titulu, znal banku, u které má dlužník obstavovaný účet.

Nařízení sice obsahuje ustanovení umožňující soudu dožádat si informace o bankovních účtech dlužníka od členských států, ve kterých se pravděpodobně tyto účty nachází, avšak toto ustanovení platí pouze pro případy, kdy věřitel již získal vykonatelné rozhodnutí, veřejnou listinu nebo uzavřel soudní smír. Dožádání informací o bankovních účtech od orgánů jiného členského státu je umožněno i v případech kdy rozhodnutí, soudní smír nebo veřejná listina dosud nejsou vykonatelné, avšak částka k obstavení musí být s ohledem na relevantní okolnosti významná a věřitel musí předložit důkazy prokazující naléhavou potřebu informací o účtu, neboť zde existuje riziko, že bez nich bude

následné vymáhání pohledávky věřitele vůči dlužníkovi pravděpodobně ohroženo a že by došlo k zásadnímu zhoršení finanční situace věřitele. Pro věřitele podávající návrh na vydání příkazu k obstavení účtu před nebo v průběhu řízení ve věci samé před vydáním exekučního titulu však ani takováto možnost neexistuje.

Možnost zneužití příkazu k obstavení účtu

Nejzásadnější problém nicméně spatřuji v možném zneužití tohoto institutu v situaci, kdy věřitel nemá exekuční titul. Lze si představit situaci kdy subjekty A a B jsou spolu ve smluvním vztahu, kde si plnění závazků ošetřili smluvními pokutami, dojde k domnělému porušení smluvních povinností subjektem B, jejichž plnění je ošetřeno právě smluvní pokutou. Subjekt A v takovém případě podá návrh na vydání příkazu k obstavení účtu subjektu B, který se v řízení o vydání příkazu nemá možnost bránit, respektive o obstavení účtu se dozví až ex post a může se tedy velmi jednoduše ocitnout v situaci, kdy je jeho společnost paralyzovaná obstavením účtů a nemůže tak hradit své závazky vůči jiným subjektům. V takovém případě se subjekt B sice může bránit podáním opravného prostředku proti příkazu k obstavení z důvodu nesplnění podmínky pravděpodobnosti úspěchu ve věci samé, kdy soud musí rozhodnout do 21 dnů poté, co obdrží veškeré informace potřebné k rozhodnutí.

Z textu Nařízení však není jisté, zda se dlužník domůže zrušení výkonu příkazu k obstavení, pokud již výkon samotný probíhá. Článek 34 Nařízení totiž mezi důvody pro ukončení výkonu příkazu k obstavení neuvádí ani nesplnění podmínek pro vydání příkazu k obstavení účtu (tj. splnění testu pravděpodobnosti úspěchu), ani zrušení samotného příkazu k obstavení účtu.

Cestu ke zrušení výkonu příkazu k obstavení by pak mohlo představovat ustanovení příkazující zrušit výkon příkazu k obstavení, pokud je v rozporu s veřejným pořádkem členského státu výkonu. Pokud se dlužníkovi nepodaří dosáhnout zrušení výkonu příkazu k obstavení, hrozí, že se bude léta s věřitelem soudit, přičemž jeho peněžní prostředky budou obstaveny do té doby, než nabude účinku opatření pro výkon rozhodnutí, jež věřitel získal v souvislosti s pohledávkou, kterou má příkaz k obstavení zajistit.

Vzhledem k výše nastíněným problémům lze mít pochybnosti o tom, jak bude nově zaváděný institut evropského příkazu k obstavení účtu fungovat a nezbyvá než počkat na praxi, která ukáže, zdali byl takovýto koncept příkazu k obstavení účtu krokem správným směrem.

Mgr. Michaela Křížková,
advokátní koncipientka

[Švehlík & Mikuláš advokáti s. r. o.](#)

Purkyňova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 211 222 244

e-mail: info@samak.cz

[1] Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Digital Fairness Act a influencer marketing - cesta ke konci roztržitosti regulace?](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc leden 2026](#)
- [IATA Travel & Cargo akreditace v letectví - v čem spočívají její výhody?](#)
- [Digital Omnibus o AI: návrh nařízení o zjednodušení pravidel pro umělou inteligenci](#)
- [Rozhodčí nálezy vydané ruskými rozhodčími soudy a jejich uznání a výkon na území EU](#)
- [Environmentální tvrzení společností v hledáčku EU: Jak se vyhnout greenwashingu a obstát v nové regulaci?](#)
- [AIFMD II v České republice: Schvalovací proces a co čeká investiční společnosti](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc prosinec 2025](#)
- [GLP-1 v potravinářství: čekají nás v EU „GLP-1 friendly potraviny“?](#)